

Informacja dla wnioskodawców ubiegających się o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach inicjatyw i partnerstw europejskich Horyzont Europa, do których przystąpiło Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

1. WPROWADZENIE

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju reprezentuje Polskę w wybranych inicjatywach i partnerstwach europejskich Horyzontu Europa, w ramach których podejmuje współpracę z partnerami publicznymi i prywatnymi oraz Komisją Europejską, na rzecz wzmocnienia Europejskiej Przestrzeni Badawczej (European Research Area – ERA). Podstawą dla funkcjonowania tych inicjatyw i partnerstw jest idea łączenia potencjału finansowego i naukowego państw członkowskich prowadząca do podniesienia konkurencyjności europejskiej nauki i gospodarki oraz znaczące przyczynienie się do realizacji priorytetów UE w tym zakresie.

Łącząc partnerów prywatnych i publicznych, partnerstwa europejskie pomagają uniknąć powielania inwestycji i przyczyniają się do zmniejszenia fragmentacji krajobrazu badań i innowacji w UE. Współpracując z partnerami w ramach określonej inicjatywy lub partnerstwa europejskiego, Centrum może uczestniczyć m. in. w organizacji wspólnie prowadzonych konkursów przewidujących udzielanie wsparcia na realizację projektów badawczych i badawczo-rozwojowych, w których o dofinansowanie mogą ubiegać się polskie podmioty.

2. PODSTAWA PRAWNA

Współpracując z pozostałymi partnerami w ramach określonego partnerstwa/inicjatywy, Centrum może uczestniczyć m.in. we wspólnych konkursach na projekty badawcze i badawczo-rozwojowe, w których o dofinansowanie mogą ubiegać się polskie podmioty na podstawie:

- 1) art. 365 pkt 11 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r., poz. 742 ze zm., dalej: „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”);
- 2) art. 30 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (Dz. U. z 2022 r., poz. 2279, dalej: „ustawa o NCBR”);
- 3) § 8 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 września 2010 r. w sprawie szczegółowego trybu realizacji zadań Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (Dz. U. nr 178, poz. 1200);
- 4) rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 sierpnia 2020 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (Dz.U. z 2020 r., poz. 1456, dalej: „rozporządzenie w sprawie pomocy publicznej”);
- 5) rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, dalej: „rozporządzenie nr 651/2014”);

- 6) rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L 352/1 z 24.12.2013); (dalej: „rozporządzenie nr 1407/2013”);
- 7) zalecenia Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. w sprawie definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE L 124 z 20.5.2003); (dalej: „zalecenie Komisji”).

3. PRZEDMIOT I POZIOM WSPARCIA

Przedmiot dofinansowania stanowią koszty realizacji zadań międzynarodowego projektu wykonywanych przez stronę polską, **przy czym zakres dofinansowania jest ustalany indywidualnie dla każdego konkursu w zależności od jego specyfiki.**

Dofinansowanie może być przeznaczone na:

- **Badania podstawowe:** zgodnie z definicją zawartą art. 2 pkt 84 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014;
- **Badania przemysłowe:** zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 85 rozporządzenia nr 651/2014;
- **Prace rozwojowe:** zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 86 rozporządzenia nr 651/2014;
- **Prace przedwdrożeniowe (w ramach pomocy *de minimis* oraz/lub pomocy publicznej na usługi doradcze dla MŚP):** będące działaniami przygotowawczymi do wdrożenia wyników badań przemysłowych i eksperymentalnych prac rozwojowych w działalności gospodarczej, umożliwiające doprowadzenie rozwiązania będącego przedmiotem projektu do etapu, kiedy będzie można je skomercjalizować. W szczególności może to być opracowanie dokumentacji wdrożeniowej, usługi rzeczownika patentowego, testy, certyfikacja, badania rynku.

Wnioskodawca nie może łączyć badań podstawowych, badań przemysłowych, prac rozwojowych ani prac przedwdrożeniowych w ramach tego samego zadania, czyli wydzielonego fragmentu prac w projekcie.

W konkursach, w których bierze udział NCBR, o dofinansowanie mogą ubiegać się następujący wnioskodawcy:

- 1) podmioty, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 2, 4, 5, 6, 6a, 6b, 8 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, będące **organizacjami prowadzącymi badania i upowszechniającymi wiedzę**, w rozumieniu art. 2 pkt 83 rozporządzenia nr 651/2014 (dalej: „organizacja badawcza”);
- 2) **grupy podmiotów**, w rozumieniu w art. 37 ust. 1 pkt 1a ustawy o NCBR, w skład których wchodzi co najmniej dwa podmioty, tj. **co najmniej jeden z podmiotów, będący organizacją badawczą oraz co najmniej jeden przedsiębiorca** w rozumieniu art. 1 załącznika I do rozporządzenia nr 651/2014 oraz w zaleceniu Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. w sprawie definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw ¹ (dalej: „przedsiębiorca”);

¹ Dz. Urz. UE L 124 z 20.05.2003, str. 36.

- 3) **grupy podmiotów**, w rozumieniu w art. 37 ust. 1 pkt 1a ustawy o NCBR, w skład których wchodzi co najmniej **dwa podmioty będące organizacjami badawczymi**;
- 4) **przedsiębiorcy**;
- 5) **grupy, złożone z dwóch lub więcej przedsiębiorców**;
- 6) **inne podmioty posiadające osobowość prawną** (np. organizacje pacjenckie/stowarzyszenia/fundacje/jednostki samorządu terytorialnego itp.).

Katalog wnioskodawców jest **ustalany indywidualnie dla każdego konkursu, w zależności od jego specyfiki**.

O dofinansowanie przez NCBR realizacji projektu mogą ubiegać się wyłącznie wnioskodawcy prowadzący działalność gospodarczą lub badawczo-rozwojową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, potwierdzoną wpisem do właściwego rejestru². Inne podmioty mogą ubiegać się o dofinansowanie jedynie, gdy wchodzi w skład grupy podmiotów/konsorcjum – wraz z co najmniej jedną organizacją badawczą lub co najmniej jednym przedsiębiorcą.

Jeśli we wniosku międzynarodowym występuje więcej niż jeden polski podmiot, to te podmioty zawsze traktowane są jako jedna grupa podmiotów/przedsiębiorców, która musi wpisywać się w definicję wnioskodawcy, o której mowa w pkt. 2, 3 lub 5 powyżej.

W przypadku organizacji badawczej³ dofinansowanie realizacji projektu może wynosić do 100% kosztów kwalifikowalnych, jeśli projekt jest realizowany w ramach jej działalności niegospodarczej.

W przypadku wnioskodawcy będącego przedsiębiorcą, dofinansowanie udzielone na realizację projektu stanowi pomoc publiczną lub odpowiednio pomoc *de minimis* (prace przedwdrożeniowe inne niż pomoc publiczna na usługi doradcze dla MŚP). Warunki i tryb udzielenia dofinansowania podlegają przepisom dotyczącym pomocy publicznej, w szczególności przepisom rozporządzenia w sprawie pomocy publicznej. Wnioskodawcy niebędący przedsiębiorcą nie mogą ubiegać się o dofinansowanie prac przedwdrożeniowych.

Maksymalna intensywność pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcy za pośrednictwem Centrum, jest określana na podstawie rozporządzenia w sprawie pomocy publicznej i pomocy *de minimis* (prace przedwdrożeniowe inne niż pomoc publiczna na usługi doradcze dla MŚP) przedstawiona w poniższej tabeli nr 1. Poziom dofinansowania dla innych podmiotów posiadających osobowość prawną będzie opublikowany w dokumentacji konkursowej danego konkursu.

Tabela nr 1. Poziomy wsparcia

Typ Wnioskodawcy	Badania podstawowe	Badania przemysłowe (poziom podstawowy 50%)	Prace rozwojowe (poziom podstawowy 25%)	Prace przedwdrożeniowe – pomoc <i>de minimis</i>	Prace przedwdrożeniowe – usługi doradcze dla MŚP

² Jeśli dotyczy

³ niebędącej przedsiębiorcą

Mikro/Mały przedsiębiorca	100%	50+20+15 (maks. 80%) ⁴	25+20+15 (maks. 60%)	maks. 90%	maks. 50%
Średni przedsiębiorca	100%	50+10+15 (maks. 75%)	25+10+15 (maks. 50%)	maks. 90%	maks. 50 %
Duży przedsiębiorca	100%	50+15 (maks. 65%)	25+15 (maks. 40%)	maks. 90%	-

Warunki zwiększenia intensywności pomocy publicznej (wykazanych w powyższej tabeli) do progów maksymalnych określają przepisy Rozdziału 2 rozporządzenia w sprawie pomocy publicznej. Wnioskodawca będący przedsiębiorcą **uzasadnia możliwość zwiększenia intensywności pomocy we wniosku** o dofinansowanie projektu na etapie przygotowywania i składania **wniosku krajowego**.

4. WARUNKI PRYZNANIA DOFINANSOWANIA PRZEZ CENTRUM (w tym POMOC PUBLICZNA)

Kosztami kwalifikującymi się do objęcia dofinansowaniem, **pomocą publiczną** lub **pomocą de minimis**, w przypadku badań podstawowych, badań przemysłowych, prac rozwojowych lub prac przedwdrożeniowych są koszty zamieszczone w *Przewodniku kwalifikowalności kosztów*, będącym załącznikiem do dokumentacji konkursowej.

Działania związane z promocją projektu i zarządzaniem projektem nie mogą być odrębnym pakietem prac (WP/zadaniem). Koszty związane z tymi działaniami mogą być uwzględnione w WP/zadaniach badawczych.

Pomoc publiczna jest udzielana przedsiębiorcy przez Centrum **pod warunkiem złożenia wniosku o udzielenie pomocy do państwa członkowskiego (wniosek o dofinansowanie) przed dniem rozpoczęcia prac nad projektem przez tego przedsiębiorcę**.

Pomoc publiczna nie może być udzielona:

- przedsiębiorcy, o którym mowa w § 6 rozporządzenia w sprawie pomocy publicznej.

Pomoc publiczna udzielona przez Centrum **podlega zasadom kumulacji z każdą inną pomocą**, w tym pomocą *de minimis*, oraz z pomocą ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, udzieloną przedsiębiorcy, niezależnie od jej formy i źródła. W tym zakresie znajdują zastosowanie zasady ustanowione w § 11 rozporządzenia w sprawie pomocy publicznej.

Dofinansowanie udzielone przedsiębiorstwu na **prace przedwdrożeniowe** stanowi:

- 1) pomoc *de minimis* – zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 1407/2013, przeznaczoną na wsparcie komercjalizacji oraz innych form transferu do gospodarki wyników badań podstawowych, badań przemysłowych i eksperymentalnych prac rozwojowych lub know-how związanego z tymi wynikami (dalej: **pomoc de minimis**) lub

⁴ Sumaryczna intensywność pomocy publicznej wynosi 85%, ale rozporządzenie w sprawie pomocy publicznej wprowadza limit na poziomie 80%.

- 2) pomoc publiczną dla MŚP – zgodnie z art. 18 rozporządzenia nr 651/2014, na pokrycie kosztów usług doradczych (dalej: **usługi doradcze dla MŚP**).

MŚP jako wnioskodawca może w ramach prac przedwdrożeniowych ponosić koszty kwalifikowalne podwykonawstwa w jeden sposób: albo w ramach pomocy *de minimis* albo w ramach usług doradczych dla MŚP.

5. PROCEDURA KRAJOWA (DOTYCZY KONKURSÓW, W KTÓRYCH OCENA MERYTORYCZNA WNIOSKÓW JEST PROWADZONA PRZEZ MIĘDZYNARODOWY SEKRETARIAT KONKURSU)

Wnioskodawcy, których wnioszek znajdzie się na międzynarodowej liście projektów rekomendowanych do finansowania, zostaną poproszeni o przygotowanie i złożenie **krajowego wniosku o dofinansowanie**.

Procedura krajowa obejmuje następujące etapy:

1. Weryfikacja formalna wniosku wraz z załącznikami.
2. Ocena przez Interdyscyplinarny Zespół Ekspertów ds. Programów Międzynarodowych (dalej: IZE ds. PM) – mająca na celu zaopiniowanie pod kątem zasadności wnioskowanej kwoty dofinansowania oraz przyporządkowania zadań do właściwych kategorii badań.
3. Na podstawie opinii IZE ds. PM Dyrektor Centrum podejmuje **decyzję o wysokości dofinansowania** polskich podmiotów.
4. Decyzja stanowi podstawę do podpisania **umowy o dofinansowanie projektu**.
5. Wnioskodawcy zobowiązani są do złożenia umowy w terminie 90 dni od dnia doręczenia ww. decyzji.

UWAGA: Jeśli we wniosku międzynarodowym występuje więcej niż jeden polski podmiot, to te podmioty zawsze traktowane są jako jedna grupa podmiotów/przedsiębiorców, która musi spełniać definicję wnioskodawcy, o której mowa w pkt. 2, 3 lub 5 powyżej. Wniosek krajowy jest składany wspólnie przez grupę polskich podmiotów/przedsiębiorców. Zawarcie umowy konsorcjum krajowego stanowi warunek złożenia wniosku krajowego.

Wzór wniosku wraz z załącznikami jest dostępny na stronie internetowej NCBR:

<https://www.gov.pl/web/ncbr/wniosek-krajowy>

**WYKAZ NIEZBĘDNYCH INFORMACJI, OŚWIADCZEŃ I DOKUMENTÓW WYMAGANYCH PRZY UBIEGANIU SIĘ
O DOFINANSOWANIE, NA ETAPIE WYDANIA DECYZJI WS. PRYZNANIA DOFINANSOWANIA
ORAZ NA ETAPIE PODPISYWANIA UMOWY**

I. ZAŁĄCZNIKI DO WNIOSKU ⁵				
L.p.	Nazwa dokumentu	Wzór dokumentu	Forma dokumentu	Uwagi
1.	Dokument potwierdzający umocowanie przedstawiciela podmiotu do działania na jego rzecz i w jego imieniu	dokument własny podmiotu	pdf*	Załączenie jest wymagane jeżeli umocowanie w sposób jednoznaczny nie wynika z KRS albo z CEIDG lub z przepisów powszechnie obowiązujących.
2.	Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R) za rok poprzedzający rok naboru wniosków PNT-01	zgodnie ze wzorem GUS	plik xls lub pdf	Dotyczy wszystkich podmiotów ubiegających się o dofinansowanie, które oświadczyły, że są objęte sprawozdawczością GUS w zakresie składania formularza PNT-01.
3.	Informacja na potrzeby ewaluacji – przedsiębiorstwo i inny podmiot niż jednostka naukowa Informacja na potrzeby ewaluacji - jednostka naukowa	zgodnie ze wzorem NCBR	interaktywny formularz	Dotyczy wszystkich podmiotów ubiegających się o dofinansowanie.
4.	Wniosek międzynarodowy	zgodnie ze wzorem obowiązującym w konkursie	plik pdf	Dotyczy wszystkich podmiotów ubiegających się o dofinansowanie.

⁵ W przypadku gdy w projekcie uczestniczy więcej niż jeden polski podmiot, wniosek krajowy jest składany wspólnie przez konsorcjum polskich podmiotów.

II. DOKUMENTY WYMAGANE NA ETAPIE WYDANIA DECYZJI WS. PRYZNANIA DOFINANSOWANIA

L.p.	Nazwa dokumentu	Wzór dokumentu	Forma dokumentu	Uwagi
1.	<p>Sprawozdania finansowe Wnioskodawcy za okres 3 ostatnich lat obrotowych, sporządzone zgodnie z przepisami o rachunkowości</p> <p style="text-align: center;">albo</p> <p>W przypadku gdy przedsiębiorca nie istniał przez cały rok obrotowy oryginał albo kopia ostatniej deklaracji o wysokości osiągniętego dochodu/poniesionej straty</p> <p style="text-align: center;">albo</p> <p>Oświadczenie o braku obowiązku sporządzania sprawozdań finansowych na podstawie ustawy o rachunkowości</p>	<p>dokument własny podmiotu</p> <p>dokument własny podmiotu</p> <p>zgodnie ze wzorem NCBR</p>	pdf*	Dotyczy średnich i dużych przedsiębiorców ubiegających się o pomoc publiczną.
2.	Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc inną niż pomoc <i>de minimis</i> lub pomoc <i>de minimis</i> w rolnictwie lub rybołówstwie	zgodnie ze wzorem ⁶	pdf*	Dotyczy podmiotu ubiegającego się o pomoc publiczną.

⁶ Zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc *de minimis* lub pomoc *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie, z późniejszymi zmianami.

3.	Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc <i>de minimis</i>	zgodnie ze wzorem ⁷	pdf*	Dotyczy podmiotu ubiegającego się o pomoc <i>de minimis</i> .
4.	<p>Wszystkie zaświadczenia o pomocy <i>de minimis</i>, jakie wnioskodawca otrzymał w roku, w którym ubiega się o pomoc oraz w ciągu 2 poprzedzających go lat</p> <p>albo</p> <p>Oświadczenie o wielkości pomocy <i>de minimis</i> otrzymanej w roku, w którym ubiega się o pomoc, oraz w ciągu 2 poprzedzających go lat</p> <p>albo</p> <p>Oświadczenie podmiotu (z uwzględnieniem wszystkich jednostek gospodarczych powiązanych z danym przedsiębiorstwem⁸ o nieotrzymaniu pomocy <i>de minimis</i> w roku, w którym ubiega się o pomoc, oraz w ciągu 2 poprzedzających go lat</p>	<p>zgodnie ze wzorem⁹</p> <p>dokument własny podmiotu</p> <p>zgodnie ze wzorem NCBR</p>	pdf*	Dotyczy podmiotu ubiegającego się o pomoc <i>de minimis</i> .
5.	Analiza zdolności do finansowej realizacji projektu	zgodnie ze wzorem NCBR	pdf*	Nie dotyczy uczelni publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.), jednostek naukowych Polskiej Akademii Nauk w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia

⁷ Zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomocy *de minimis*, z późniejszymi zmianami.

⁸ Zgodnie z art. 2 ust. 2 rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. L 352/1 z 24.12.2013; dalej rozporządzenie 1407/2013).

⁹ Zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 marca 2007 r. w sprawie zaświadczeń o pomocy *de minimis* i pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie, z późniejszymi zmianami.

				2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2020 r. poz. 1796 ze zm.), instytutów badawczych w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 498), międzynarodowych instytutów naukowych utworzonych na podstawie odrębnych przepisów, działających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
--	--	--	--	--

III. DOKUMENTY WYMAGANE NA ETAPIE PODPISYWANIA UMOWY O DOFINANSOWANIE PROJEKTU				
L.p.	Nazwa dokumentu	Wzór dokumentu	Forma dokumentu	Uwagi
1	Umowa konsorcjum międzynarodowego	dokument własny podmiotu	kopia potwierdzona za zgodność z oryginałem lub dokument z kwalifikowalnym podpisem elektronicznym	Dotyczy konsorcjum utworzonego przez podmioty na rzecz realizacji projektu międzynarodowego.
2	Umowa konsorcjum krajowego	dokument własny podmiotu	kopia potwierdzona za zgodność z oryginałem lub dokument z kwalifikowalnym podpisem elektronicznym	Dotyczy wniosków składanych przez konsorcja. Stanowi załącznik do umowy o dofinansowanie. Zakres minimalny umowy konsorcjum: https://www.gov.pl/web/ncbr/wniosek-krajowy
3	Oświadczenie o uzyskaniu zgody, pozytywnej opinii lub pozwolenia (zezwolenia) właściwej komisji bioetycznej, etycznej lub właściwego organu	zgodnie ze wzorem NCBR	oryginał**	W przypadku konsorcjum oświadczenie składa tylko lider. Dotyczy wyłącznie projektów, w których na etapie wniosku zadeklarowano, że zaplanowane prace wymagają zgody lub pozwolenia właściwej komisji bioetycznej, etycznej lub właściwego organu.

4	Umowa spółki cywilnej	dokument własny podmiotu	pdf*	Dotyczy spółek cywilnych będących wnioskodawcami/liderami konsorcjum/konsorcjantami oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.
5	Oświadczenie współmałżonka przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną/współmałżonka współnika spółki cywilnej o wyrażeniu zgody na zaciągnięcie przez współmałżonka zobowiązania w postaci zawarcia umowy o dofinansowanie albo Oświadczenie o niepozostawaniu w związku małżeńskim albo o pozostawaniu w rozdzielnosci majątkowej	zgodnie ze wzorem NCBR	oryginał**	Dotyczy spółek cywilnych będących wnioskodawcami/liderami konsorcjum/konsorcjantami oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.
6	Załączniki wymagane umową o dofinansowanie	zgodnie ze wzorami NCBR	oryginał**	Stanowią załączniki do umowy o dofinansowanie.
7	Dokument potwierdzający umocowanie przedstawiciela podmiotu do działania na jego rzecz i w jego imieniu	dokument własny podmiotu	kopia potwierdzona za zgodność z oryginałem lub dokument z kwalifikowalnym podpisem elektronicznym	W przypadku konsorcjum dotyczy tylko lidera. Załączenie jest wymagane, jeżeli umocowanie w sposób jednoznaczny nie wynika z KRS albo z CEIDG lub z przepisów powszechnie obowiązujących.

* oznacza plik w formacie pdf dokumentu własnoręcznie podpisanego lub dokument z kwalifikowalnym podpisem elektronicznym.

** oznacza dokument podpisany własnoręcznie (wersja papierowa) lub kwalifikowalnym podpisem elektronicznym (wersja elektroniczna). W przypadku, gdy dokument został w oryginale podpisany kwalifikowalnym podpisem elektronicznym jest on dostarczany w postaci elektronicznej (z kwalifikowalnym podpisem elektronicznym).